ค่านิยมการอ่านหนังสือของคนไทย

ค่านิยมการอ่านหนังสือของคนไทย (Thai People's Reading Value) หมายถึง สิ่งที่คนไทยหรือสังคมไทยยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเองในการอ่านหนังสือทุกประเภทรวมทั้งตำราเรียนตลอดจนการอ่านจากเครือข่าย (internet)

ภูมิหลัง

เรื่องเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของคนไทยเป็นเรื่องที่พูดถึงและวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่นักวิชาการและนักการศึกษาตลอดมาว่า "คนไทยอ่านหนังสือน้อย" เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เขียนซึ่งไม่ได้เป็นทั้งนักการศึกษาและนักวิชาการพลอยสนใจเรื่องนี้ไปด้วย **แต่ไม่เชื่อว่าจะเป็นจริง** ทั้งนี้เพราะสังเกตเห็นว่าปัจจุบันมีสำนักพิมพ์ มีร้านจำหน่ายหนังสือ และศูนย์หนังสือระดับดีจำนวนมาก ในงานแสดงหนังสือแห่งชาติแต่ละครั้งมีหนังสือดีๆ มากมาย มีผู้เข้าชมการแสดงหนังสือและซื้อหนังสือจำนวนไม่น้อย แต่ขณะเดียวกันก็เห็นว่า หนังสือประเภทวารสารทางวิชาการได้ล้มหายตายจากไปจำนวนมาก ส่วนหนังสือเล่มทางวิชาการมีมากขึ้นแต่ราคาค่อนข้างสูง จึงคิดอยู่เสมอมาว่า ที่ว่า "คนไทยอ่านหนังสือน้อย" นั้นจริงหรือ?

หนังสือ สรรสาระ (Reader's Digest) ฉบับประจำเดือนมกราคม 2547 ได้ตีพิมพ์ข้อความในกรอบเล็กๆ หน้า 154 มีเนื้อหาสั้นๆ ดังนี้ "สถิติคนไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยเพียงปีละ 2.99 นาที กลุ่มอายุ 10 – 14 ปี อ่านน้อยที่สุด 1.28 นาทีต่อปี กลุ่มที่อ่านมากที่สุดคือกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป อ่านเฉลี่ยปีละ 4.43 นาที" ถ้าสถิติดังกล่าวเป็นจริงก็นับว่าเป็นสถิติที่เหลือเชื่อจริงๆ ไม่น่าจะเป็นไปได้ ถ้าเป็นจริงตามตัวเลขดังกล่าว กลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นคงไม่อ่านหนังสือกันเลย ระบบการศึกษาภาคบังคับของประเทศเท่าที่ดำเนินมาแล้วล้มเหลวโดยสิ้นเชิง และจะชี้ให้เห็นอีกว่าการสอนของครูเป็นเช่นไรอีกด้วย ด้วยเหตุนี้**ผู้เขียนจึงไม่เชื่อว่าสถิติดังกล่าวนั้นเป็นจริง** ได้สอบถามไปยังสำนักงานสถิติแห่งชาติและได้รับความอนุเคราะห์อย่างดีมาก คุณวลัยภรณ์ โชติรติกุล เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6 ได้ส่งเอกสารของสำนักงานสถิติแห่งชาติมาให้ก็พบว่า สถิติดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นสถิติที่ไม่ตรงความเป็นจริงในปัจจุบัน อาจจะเป็นสถิติเก่าโบราณสมัยที่ประเทศไทยยังไม่มีโรงเรียนก็อาจจะเป็นได้ จากเรื่องนี้ทำให้ผู้เขียนได้ข้อคิดอย่างหนึ่งว่า **หนังสือทุกเล่มอ่านได้หมด แต่อย่าเชื่อทั้งหมด** ซึ่งตรงกับคำสอนในเรื่อง **กาลามสูตร** ที่สอนว่า **มา ปิฏกสัมปทาเนนะ** (อย่าหลงเชื่อด้วยแจ้งว่ามีอ้างในตำราหรือคัมภีร์) ดังนั้น จะเชื่ออะไรอย่างไรต้องใช้สติปัญญาและวิจารณญาณให้มาก และต้องแสวงหาความจริงจากผู้รู้ และจากแหล่งข้อมูลจริงให้ชัดเจนเสียก่อน

ย้อนหลังไปเมื่อประมาณ พ.ศ. 2475 – 2480 ส.อาสนจินดา นักเขียนและนักแสดงผู้มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันท่านถึงแก่กรรมไปแล้วเขียนไว้ในนิตยสารรายเดือนเครือ "ต่วยตูน" ชื่อ **หนอนหนังสือ** ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2531 ตอนหนึ่งว่า "...ข้าพเจ้าอายุได้ 11 ขวบ นับแต่ไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง และเปลี่ยนชื่อประเทศจาก **สยาม** มาเป็น **ไทย** เป็นต้นมา ...รสนิยมในการศึกษาและอ่านหนังสือของคนไทยสมัยนั้นดีมาก...

ดีมากทั้งการอ่านหนังสือพิมพ์ แม็กกาซีน และหนังสือเล่ม... ดีเพราะมีนักประพันธ์ดีมาตั้งแต่ครั้งทูลกระหม่อมล้นเกล้ารัชกาลที่หก ทรงแปลหนังสือเรื่อง **แมลงป่อง** หลวงสารานุประพันธ์เขียนเรื่อง **แพรดำ** ... ดอกไม้สดเกิดและเขียนเรื่อง **ศัตรูของเจ้าหล่อน** อยันตโฆษเขียนเรื่อง **ดาบศักดิ์เหล็กน้ำพี้** เสฐียรโกเศศและนาคะประทีปเขียนเรื่อง **กามนิต** ... กุหลาบ สายประดิษฐ์เขียนเรื่อง **สงครามแห่งชีวิต** และ โชติ แพร่พันธุ์เขียน **ผู้ชนะสิบทิศ**...

คนกรุงเทพฯ สมัยก่อนมีเพียงแสนกว่าคน แต่มีค่านิยมในการอ่านหนังสือถึงหนึ่งหมื่นคน...

สมัยนี้การศึกษาดีขึ้น ... คนกรุงเทพฯ ห้าล้านคนมีค่านิยมในการอ่านหนังสือแค่ห้าพันคน

คนสมัยก่อนสะสมหนังสือ – นิยมซื้อหนังสือ, อ่านแล้วเก็บใส่ตู้หนังสือ ... ทุกคนภูมิใจที่ในบ้าน – มุมหนึ่งเป็น **ห้องสมุด** ของตนเอง ... แต่สมัยนี้นิยมเช่าหนังสืออ่าน ... มีร้านให้เช่าหนังสือ ... ชอบยืมหนังสือเพื่อนไปอ่าน ... แอบหยิบไปอ่าน แล้วทิ้งๆ ขว้างๆ ไม่นิยมการเก็บและรักษาหนังสือ ... ชอบเอาหนังสือดีๆ ไปทิ้งไว้ใน ... ฯลฯ อาจเป็นเพราะข้าพเจ้าโชคดีที่ได้เกิดมาโตในยุคของค่านิยมในการอ่าน การประพันธ์และการรักษาหนังสือของคนไทยดีมาก ข้าพเจ้าเลยพลอยกลายเป็น ส่วนหนึ่งของหนังสือไปด้วย ..."

สถิติการอ่านหนังสือของประชากรไทย พ.ศ. 2548

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้สำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของประชากรไทยเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2548 ผลการสำรวจพบว่า

1. ในจำนวนประชากรทั่วประเทศที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 59.2 ล้านคน มีผู้อ่านหนังสือประมาณ 40.9 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 69.1 เป็นผู้ชายร้อยละ 51.5 และเป็นผู้หญิงร้อยละ 48.5

2. กลุ่มอายุที่อ่านหนังสือมากที่สุด คือกลุ่มอายุ 10 – 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.4 กลุ่มอายุ 15 – 24 ปี อ่านหนังสือร้อยละ 83.1

3. กลุ่มที่มีอัตราการอ่านหนังสือน้อยที่สุด คือกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป อ่านร้อยละ 37.4

4. กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 96.3 ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า มีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 61.8

5. ประเภทของหนังสือที่อ่าน
   - ก. หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 72.9
   - ข. นวนิยาย การ์ตูน หนังสืออ่านเล่น ร้อยละ 45.5
   - ค. นิตยสาร ร้อยละ 36.9
   - ง. ตำราเรียนตามหลักสูตร ร้อยละ 34.4
   - จ. อินเทอร์เนต ร้อยละ 10.2
   - ฉ. หนังสือ และซีดีเกี่ยวกับธรรมะ ร้อยละ 5.7

6. เวลาที่ใช้อ่านหนังสือเฉลี่ยในแต่ละวันประมาณ 1 ชั่วโมง 59 นาที

7. ในประชากร 59.2 ล้านคน มีผู้ที่ไม่อ่านหนังสือประมาณ 18.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 30.9 เป็นชายร้อยละ 28.4 เป็นหญิงร้อยละ 33.3 ในจำนวนนี้เป็นเพราะอ่านหนังสือไม่ออกจำนวน 3.3 ล้านคน ส่วนผู้ที่อ่านออกแต่ไม่อ่านมีสาเหตุเพราะชอบดูโทรทัศน์มากกว่า มีจำนวนร้อยละ 48.4 ไม่มีเวลาอ่านร้อยละ 36.9 ไม่ชอบและไม่สนใจที่จะอ่านร้อยละ 30.7 อีกร้อยละ 1.1 เพราะปัญหาสุขภาพ

เมื่อดูจากสถิตินี้แล้วแสดงว่า **คนไทยไม่ได้อ่านหนังสือน้อย** อย่างที่หลายๆ คนพูดกัน ถ้าจะอ่านน้อยไปหน่อยก็คือหนังสือประเภทวิชาการทั้งวารสาร นิตยสาร และหนังสือเล่ม เพราะหนังสือเหล่านี้มี

จำนวนน้อย สำนักพิมพ์ต่างๆ ไม่นิยมจัดพิมพ์หนังสือวิชาการระดับอุดมศึกษามากนัก เพราะจำหน่ายได้ไม่มาก ตลาดค่อนข้างแคบกว่าตำรับตำราสำหรับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

การอ่าน

การอ่านมีความสำคัญมากเหลือที่จะพรรณนาได้หมด ถ้าเราจะพัฒนาตัวเราให้**ทันวิชาการ ทันโลก ทันสมัย** และ **ทันคน** เราจะต้องพัฒนาตัวเองให้เป็นคนรักการอ่าน **นักเขียนที่มีชื่อเสียงทั้งหลายล้วนแต่เป็นนักอ่านมาก่อนแทบทั้งสิ้น** ส. อาสนจินดา เล่าว่า "...ยุคทองของหนังสือไทยเริ่มเมื่อมีหนังสือนวนิยายเล่มละ 10 สตางค์ ... ซึ่งข้าพเจ้าได้มีโอกาสเอาเบี้ยเลี้ยงอาหารกลางวันไปซื้อมาอ่านทุกเล่ม ... ถึงเบี้ยเลี้ยงไม่พอซื้อ ก็ริอ่านขโมยเงินจากกระเป๋าพ่อแม่ไปซื้ออ่านจนได้ ... และไม่อ่านแค่หนังสือเล่มละสิบสตางค์พวกนั้น...ข้าพเจ้าไม่กินข้าวกินปลาและแทบจะไม่หลับไม่นอน ... อ่าน **ผู้ชนะสิบทิศ** เล่มโต ... อ่านจนหมด จบภายในสองวันสองคืน" นักเขียนหลายต่อหลายท่านมีพฤติกรรมการอ่านในลักษณะเดียวกันนี้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเป็นเจ้าฟ้านักประพันธ์ซึ่งทรงนิพนธ์หนังสืออันล้ำค่าไว้จำนวนมากก็ทรงโปรดการอ่านเป็นอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล กล่าวว่า "สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีโปรดการอ่านเป็นที่ยิ่งเพื่อแสวงหาปัญญาความรู้ซึ่งได้ทรงนำมาประยุกต์ใช้ในการทรงงานต่างๆ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยมิได้ทรงคำนึงถึงความเหนื่อยยากลำบากแต่อย่างไร ความใฝ่พระราชหฤทัยในการอ่าน ประกอบกับพระราชอัจฉริยภาพในการประพันธ์และความวิริยะหมั่นเพียรฝึกฝนการเขียน ก่อเกิดเป็นพระราชนิพนธ์ร้อยแก้วร้อยกรองหลากเรื่องหลายรสเพิ่มสีสันภูมิปัญญาแก่วงการอักษรศาสตร์ไทย"

ตอนเริ่มต้นเรื่อง **ร้อยประกายฉายชัดพระอัจฉริยญาณ** รองศาสตราจารย์ศุภรัตน์ รวบรวมและเรียบเรียงไว้ดังต่อไปนี้

"หนังสือนี้มีมากมายหลายชนิด
นำดวงจิตเริงรื่นชื่นสดใส
ให้ความรู้สำเริงบันเทิงใจ
ฉันจึงใฝ่ใจสมานอ่านทุกวัน
มีวิชาหลายอย่างต่างจำพวก
ล้วนสะดวกค้นได้ให้สุขสันต์
วิชาการสรรหามาสารพัน
ชั่วชีวันฉันอ่านได้ไม่เบื่อเลย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชนิพนธ์บทกลอนนี้ในตอนจบของบทความเรื่อง **ฉันชอบอ่านหนังสือ** ทรงเขียนบทความนี้ใน พ.ศ. 2510 เมื่อพระชนมายุเพียง 12 พรรษา ขณะทรงเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนจิตรลดา ตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือประจำปีโรงเรียนจิตรลดา 26 มีนาคม 2513 หลังจากนั้นได้พิมพ์เผยแพร่ในหนังสือต่างๆ หลายเล่ม และยิ่งแพร่หลายมากขึ้นเมื่อห้องสมุดต่างๆ รวมทั้งห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้เชิญไปเป็นคำขวัญ เพื่อปลูกฝังส่งเสริมความใฝ่รู้รักการอ่าน

นอกจากบทกลอนนี้แล้ว ยังมีโคลงพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับการอ่านอีกบทหนึ่งที่ทรงแต่งใน พ.ศ. 2520 เป็นโคลงยอดนิยมที่ห้องสมุดต่างๆ ได้เชิญไปเป็นคำขวัญ และพิมพ์เผยแพร่เช่นกัน ... มีดังนี้

โลกคือมนทิรแผ้ว ไพศาล
ห้องหับสรรพโอฬาร เลิศแล้
หนังสือดุจประแจทวาร ไขสู่ ห้องนา
จักพบรัตนแท้ ก่องแก้ววิทยา"

ทั้งหมดนี้เป็นที่แน่ชัดว่า การอ่านมีคุณประโยชน์มหาศาลเพียงใด ยิ่งอ่านมากเท่าใดยิ่งมี

ความรู้เพิ่มพูนมากขึ้นไปไม่รู้จบสิ้น อันวิชาความรู้นั้นคงไม่มีมาตรวัดใดๆ ที่จะวัดได้ชัดเจน คงทำได้เพียงการประเมินเท่านั้น บุคคลจะมีความรู้มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการศึกษา (รวมการอ่านอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง) ของแต่ละบุคคล อนึ่งการอ่านหนังสือถ้าจะอ่านให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจริงๆ ในการอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง ควรจะให้ได้ครบทั้ง 5 ประการคือ

1. **ความรู้** เนื้อหาในหนังสือมีอะไรบ้าง
2. **ความเข้าใจ** รู้อย่างเดียวไม่พอ ต้องเข้าใจเนื้อหาต่างๆ ด้วย
3. **ทักษะ** อย่างน้อยที่สุดก็คือได้ทักษะในการอ่าน
4. **ทัศนคติ** ทั้งด้านบวกและด้านลบ
5. **ความซาบซึ้ง** หรือความพึงพอใจ

การสนับสนุนส่งเสริมการอ่าน

เมื่อการอ่านมีคุณค่ามหาศาลดังกล่าวแล้ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพยายามสนับสนุนส่งเสริมให้คนไทยรักการอ่านให้มากขึ้นอีกโดยเริ่มตั้งแต่เด็ก บุคคลสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กๆรักการอ่านก็คือ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง พี่เลี้ยง ตลอดจนครูบาอาจารย์

พ่อแม่ เป็นครูคนแรกของลูก เป็นตัวอย่างที่ดีของลูก ถ้าพ่อแม่เป็นคนชอบอ่านหนังสือจะส่งผลถึงลูกด้วยอย่างแน่นอน เมื่อลูกยังเล็กพ่อแม่อาจจะให้ลูกดูรูปภาพสวยๆ ในหนังสือสำหรับเด็ก เล่าเรื่อง (หรือเล่านิทาน) ให้ฟัง ใช้เพลงกล่อมเด็กกล่อมให้นอน เป็นต้น ในตลาดหนังสือปัจจุบันมีหนังสือสำหรับเด็กมากขึ้น แต่หนังสือระดับดีราคาค่อนข้างแพง (ยังเป็นอุปสรรคสำหรับครอบครัวรายได้น้อย) เมื่อลูกโตขึ้นเริ่มอ่านหนังสือได้เองแล้ว พ่อแม่ควรเลือกสรรหนังสือดีๆ ให้ลูกอ่าน สะสมหนังสือไว้บ้าง หากมีรายได้เพียงพออาจจัดเป็นห้องสมุดประจำบ้านก็จะมีประโยชน์มาก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงนิพนธ์ไว้ใน **สมเด็จแม่กับการศึกษา** หน้า 35-39 ตอนหนึ่งว่า "เวลามีเวลาว่างสมเด็จแม่จะทรงซื้อหนังสือมาอ่านแล้วเล่าพระราชทาน ตั้งแต่หนังสือสำหรับเด็ก เรื่องประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติบุคคลสำคัญ เรื่องศิลปวัฒนธรรมทั้งไทยและสากล แม้แต่ข่าวหนังสือพิมพ์ บทวิจารณ์ต่างๆ เมื่อเล่าพระราชทานแล้วบางทีก็พระราชทานหนังสือไปให้อ่านเองต่อ บางเรื่องก็สนุกและชอบอ่านมาจนทุกวันนี้ ... สมเด็จแม่โปรดให้เราอ่านหนังสือมากกว่าดูโทรทัศน์ มีเหตุผลว่าดูโทรทัศน์เหมือนกับการถูกสะกดจิตให้ต้องดูและฟังรายการที่ผู้จัดรายการเพียงคนสองคนจัดขึ้น ในขณะที่หนังสือมีให้เลือกหลากหลาย ... นอกจากการอ่านหนังสือแล้ว สื่อการศึกษาที่ทรงสนับสนุนคือ การไปที่ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไปพิพิธภัณฑ์ ..."

ศาสตราจารย์ หวังรั่วเจียว แห่งศูนย์ภาษาจีน มหาวิทยาลัยปักกิ่ง กล่าวว่า "สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเคยตรัสเล่าประสบการณ์ที่ผ่านการศึกษาอย่างเข้มงวดในราชสำนัก ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ให้ดิฉันฟัง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดการอ่านหนังสือมาก จึงมีพระราชประสงค์ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีพระอุปนิสัยรักการอ่านหนังสือตั้งแต่เยาว์วัยพร้อมกันนั้นก็โปรดให้ทรงศึกษาวิชาการต่างๆ มิได้ขาด ..."

นอกจากพ่อแม่แล้ว ครูก็เป็นบุคคลที่สำคัญมากที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน วิธีสอนของครูมีหลากหลายวิธี และก็มีหลายวิธีสอนเช่นกันที่ช่วยให้นักเรียนได้ใช้ห้องสมุด ได้อ่านหนังสือ ค้นคว้าหาความรู้ **ห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษา** โรงเรียนทุกโรงจำเป็นยิ่งที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงห้องสมุดเพื่อให้สอดคล้องกับการที่จะปฏิรูปการศึกษา ที่สำคัญมากตัวครูเองจะต้องเป็นคนรักการอ่านด้วย

อีกสิ่งหนึ่งซึ่งสำคัญมากในการสนับสนุนส่งเสริมการอ่านหนังสือก็คือ ปริมาณหนังสือที่มีในตลาดหนังสือทั่วไป ปัจจุบันนับได้ว่ามีผู้พิมพ์หนังสือออกจำหน่ายมากขึ้น มีหนังสือหลากหลายสาขาสำหรับคนทุกวัยทุกอาชีพให้เลือกอ่านกัน สิ่งที่ยังนับว่าเป็นข้อด้อยอยู่บ้างในเรื่องนี้ก็คือ **วารสารทางวิชาการยังมีน้อย และ หนังสือเล่มราคาสูง**

นักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ท่านหนึ่ง ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการอ่านหนังสือไว้อย่างน่าสนใจว่า "...การอ่านหนังสือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากๆ ต่อชีวิตประจำวัน เด็กรุ่นใหม่ควรใส่ใจและรักการอ่านให้มาก ... การอ่านเป็นพื้นฐานของทุกสิ่งก็เพราะว่าไม่ว่าจะทำอะไรสมัยนี้ถ้ารู้เยอะ มีข้อมูลเยอะ ก็มักจะได้เปรียบ และการรู้เยอะนี่จะมาจากไหนล่ะครับถ้าไม่ได้มาจากการอ่าน..."

การเลือกหนังสืออ่าน

ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วว่า "หนังสือทุกเล่มอ่านได้ทั้งนั้น แต่อ่านแล้วอย่าเชื่อทั้งหมด" แต่โดยความเป็นจริงเราไม่สามารถอ่านหนังสือได้ทุกเล่ม เพราะทุกคนมีขีดจำกัดในการอ่าน เช่น ข้อจำกัดเรื่องทุนทรัพย์ ข้อจำกัดเรื่องเวลา และสมรรถนะในการอ่าน เป็นต้น นอกจากนั้นอาจจะเกิดจากคุณภาพของหนังสือที่พิมพ์ออกจำหน่ายจำนวนมากอีกด้วย ด้วยเหตุนี้เราจึงมีความจำเป็นที่ต้องเลือกหนังสือสำหรับอ่าน หลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสืออ่านของแต่ละบุคคลคงจะแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของแต่ละท่านซึ่งไม่เหมือนกัน จะใช้หลักเกณฑ์การเลือกหนังสือเข้าห้องสมุดตามหลักบรรณารักษศาสตร์คงจะไม่ได้ นักหนังสือพิมพ์คนเดียวกันเขียนไว้ในคอลัมพ์ **บันเทิงฟรีสไตล์** หนังสือพิมพ์รายวัน **เดลินิวส์** ประจำวันพฤหัสบดีที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2548 ตอนหนึ่งดังนี้

"... สื่อบันเทิงที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์เกิดขึ้นกันเยอะมากในช่วงปีที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสารรายเดือน รายสัปดาห์ เรียกว่ามีให้ผู้บริโภคอ่านกันไม่หวาดไม่ไหว

ผมว่าหนังสือออกมาวางแผงเยอะๆ อย่างนี้ก็ดีเหมือนกันนะครับ ผู้อ่านจะได้มีทางเลือกมากขึ้น สามารถเลือกรับสารต่างๆ ได้ตามสไตล์ของตัวเอง เด็กแนวคงจะชอบอ่านหนังสือประเภทหนึ่งที่มีเนื้อหาตามสิ่งที่เด็กแนวอยากจะรู้ เป็นเรื่องราวที่ทันสมัย เข้ากับบุคลิกลักษณะนิสัยและความชอบของเด็กแนว ชาวบ้านร้านตลาดคนทำมาหากินก็คงจะชอบอ่านอะไรที่บันเทิงคลายเครียด แต่ต้องอัพเดทข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลา เรียกว่า แบบบ้านๆ แต่ไม่เชย พวกศิลปินติสท์มากๆ ก็คงจะชอบหนังสืออีกแนว ที่เนื้อหาถูกใจพวกติสท์ๆ อย่างพวกเขา

ใครจะชอบแนวไหนไม่สำคัญ แต่ถ้าชอบแล้วอ่านดีแน่ๆ เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานที่ดี ไม่ว่าจะทำงานอะไร เรียนอะไร รักใคร ชอบใคร อ่านเอาไว้เยอะๆ น่ะดีแน่

เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือครับ เพราะมันมีสื่อต่างๆมากมายที่สามารถดึงดูดใจมากกว่าการอ่าน ตื่นเช้ามาก็ไม่ต้องอ่านหนังสือพิมพ์ เปิดดูรายการเล่าข่าวก็รู้ข่าวสารต่างๆ ได้โดยไม่ต้องอ่าน อยากรู้ข่าวสารอะไรก็อ่านเอาแบบย่อๆ จากเว็บไซต์ ซึ่งการอ่าน การดู แบบนี้ก็มีประโยชน์ครับไม่ใช่ไม่มี แต่ผลที่ตามมาเราก็ไม่คาดคิดว่าคนจะอ่านหนังสือกันน้อยลง"

ผู้เขียนมีความเห็นว่า **การเลือกหนังสืออ่านเป็นเรื่องสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกซื้อหนังสือให้ลูกๆ อ่าน** ถ้าไม่ต้องการให้ลูกอ่านหนังสือประเภทใด ก็ไม่ควรนำหนังสือประเภทนั้นเข้าบ้าน

ผู้เขียนอ่านหนังสือนวนิยายเฉพาะบางเรื่อง ความคิดเห็นส่วนตัวเห็นว่านวนิยายไทยส่วนใหญ่มีแต่เรื่อง รัก โลภ โกรธ หลง จึงมีความขัดแย้งตลอดเรื่อง และมีทุกข์ตลอดเรื่อง ทำให้คนอ่านซึ่งมีอารมณ์คล้อยตามพลอยมีทุกข์ไปด้วย จริงๆ แล้วเรื่องในนวนิยายมีแต่เรื่องมายา ไม่มีอะไรเป็นตัวตน แต่ถ้าผู้อ่านตั้งสติให้มั่น ตั้งใจไว้ว่า อ่านเรื่องความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง ในนวนิยายเหล่านั้นแล้วนำมาเป็นสิ่งสอนใจจึงจะได้ประโยชน์ มิฉะนั้นแล้วเสียเวลาเปล่าไม่คุ้มค่าเสียสุขภาพจิตด้วย ส่วนผู้อื่นจะมีความคิดเห็นในเรื่องนี้อย่างไรนั้นแล้วแต่อัธยาศัยเพราะเป็นสิทธิความชอบของแต่ละบุคคล

วรวิทย์ วศินสรากร

บรรณานุกรม

เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. **สมเด็จแม่กับการศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงเรียนจิตรลดา จัดพิมพ์, 2535.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546.

ปกรณ์ ลิมปนุสรณ์ และคณะ (แปล) คณาจารย์ และ เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง (เขียน). **รอยพระบาทยาตราสาราจีน.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2547.

วิภา...วดี (นามปากกา). "เพื่อนร่วมแผง", **เดลินิวส์.** ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 22 กันยายน 2548.

ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล **เทพรัตน์บรรณศิลป์.** กรุงเทพฯ : บริษัท นานมีบุ๊ค จำกัด, 2542.

ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, สุกัญญา บำรุงสุขและวิไลวรรณ ปึงตระกูล. **เรียงร้อยบรรณรัตน์.** ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

ส. อาสนจินดา "กว่าจะได้เป็นนักประพันธ์," **หนอนหนังสือ.** 1(1) ; เมษายน 2531.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร. **แผ่นพับแจกสำหรับสื่อมวลชน,** สิงหาคม 2548.